

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 octobre 2023

**PROPOSITION VISANT À
INSTITUER UNE COMMISSION
D'ENQUÊTE PARLEMENTAIRE**

**chargée d'enquêter sur le traitement
des abus sexuels commis au sein et en dehors
de l'Église, y compris sur leur traitement
judiciaire, et sur leurs conséquences actuelles
pour les victimes et pour la société**

Rapport

fait au nom de la commission
de la Justice
par
Mme **Sophie De Wit**

Sommaire	Pages
I. Exposé introductif.....	3
II. Discussion générale.....	3
III. Discussion des articles et votes.....	11

Voir:

Doc 55 **3617/ (2023/2024)**:
001: Proposition de M. Segers, Mme Van Peel, MM. Senesael, Bihet,
Vajda et Geens, Mme Gabriëls, M. Van Hecke et Mmes Matz
et Rohonyi.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 oktober 2023

**VOORSTEL TOT OPRICHTING
VAN EEN PARLEMENTAIRE
ONDERZOEKSCOMMISSIE**

**belast met het onderzoek naar de aanpak
van seksueel misbruik, in de Kerk en
daarbuiten, met inbegrip van de gerechtelijke
behandeling, en de gevolgen op vandaag
voor slachtoffers en samenleving**

Verslag

namens de commissie
voor Justitie
uitgebracht door
mevrouw **Sophie De Wit**

Inhoud	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting	3
II. Algemene bespreking.....	3
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	11

Zie:

Doc 55 **3617/ (2023/2024)**:
001: Voorstel van de heer Segers, mevrouw Van Peel, de
heren Senesael, Bihet, Vajda en Geens, mevrouw Gabriëls, de heer
Van Hecke en de dames Matz en Rohonyi.

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Kristien Van Vaerenbergh

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh
Ecolo-Groen	N ., Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke
PS	Khalil Aouasti, Laurence Zanchetta, Özlem Özen
VB	Katleen Bury, Marijke Dillen
MR	Philippe Goffin, Philippe Pivin
cd&v	Koen Geens
PVDA-PTB	Nabil Boukili
Open Vld	Katja Gabriëls
Vooruit	Ben Segers

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Yngvild Ingels, Sander Loones, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
N ., Julie Chanson, Sarah Schlitz
N ., Mélissa Hanus, Ahmed Laaouej, Patrick Prévot
Joris De Vriendt, Tom Van Grieken, Reccino Van Lommel
Mathieu Bihet, Marie-Christine Marghem, Caroline Taquin
Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Greet Daems, Marco Van Hees
Patrick Dewael, Goedeke Liekens
Karin Jiroflée, Kris Verduyck

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

Les Engagés	Vanessa Matz
DéFI	Sophie Rohonyi

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant – Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné, lors de sa réunion du 17 octobre 2023, la proposition visant à instituer une commission d'enquête parlementaire, qui a obtenu l'urgence au cours de la séance plénière de la Chambre des représentants du 12 octobre 2023.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF

M. Ben Segers (Vooruit), auteur principal de la proposition, fait observer que les témoignages concernant des abus sexuels livrés dans le documentaire télévisé "Godvergeten" n'ont laissé personne indifférent.

Le fil rouge du documentaire est que les victimes ont été abandonnées à leur triste sort, non seulement au moment des faits, mais également des décennies plus tard. La grande indignation ressentie à ce sujet est dès lors justifiée.

Les victimes et la société attendent maintenant du monde politique qu'il prenne leur défense. Et c'est l'objectif de l'institution de la commission d'enquête parlementaire: reconnaître enfin leur souffrance, faire ressortir la vérité et apporter enfin un changement réel. C'est le vrai défi qu'il convient de relever.

L'auteur principal donne ensuite lecture des articles de sa proposition (DOC 55 3617/001, p. 7 à 9).

M. Segers précise que le Conseil supérieur de la Justice a entamé une enquête particulière afin d'identifier d'éventuels dysfonctionnements dans le déroulement de la procédure pénale dénommée "Opération Calice". Cette enquête sera dès lors utile aux travaux de la commission d'enquête.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Valérie Van Peel (N-VA) se félicite que M. Segers ait organisé une concertation préalable à propos de cette initiative et que le champ d'application de la proposition ait été étendu. La nécessité de faire la clarté dans ce dossier exprimée par la société ne concerne pas seulement le passé, elle traduit également l'importance, pour la société, de la prévention et de la protection des enfants. La proposition à l'examen sera dès lors pleinement soutenue par le groupe N-VA.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft het voorstel tot oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie, dat tijdens de plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers van 12 oktober 2023 de urgentie heeft verkregen, besproken tijdens haar vergadering van 17 oktober 2023.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING

De heer Ben Segers (Vooruit), hoofdindieners van het voorstel, merkt op dat de getuigenissen over seksueel misbruik in de televisiedocumentaire "Godvergeten" eenieder heeft aangegrepen.

De rode draad doorheen die documentaire was het gegeven dat de slachtoffers in de kou werden gelaten. Niet alleen op het ogenblik van de feiten maar ook decennia nadien. De verontwaardiging daarover is dan ook terecht groot.

De slachtoffers en de samenleving kijken nu naar de politieke wereld om voor hen op te komen. En dat is wat met de oprichting van de parlementaire onderzoekscommissie wordt beoogd: eindelijk hun leed te erkennen, het naar boven brengen van de waarheid en eindelijk voor echte verandering te zorgen. Dat is hier de echte uitdaging.

De hoofdindieners geeft vervolgens lezing van de artikelen van zijn voorstel (DOC 55 3617/001, blz. 7 tot 9).

De heer Segers preciseert dat de Hoge Raad voor de Justitie een bijzonder onderzoek naar mogelijke disfuncties in het verloop van de strafrechtelijke procedure in de zogenaamde "Operatie Kelk" heeft opgestart. Dit onderzoek zal dan ook de werkzaamheden van de onderzoekscommissie dienen.

II. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Valérie Van Peel (N-VA) is tevreden dat de heer Segers voorafgaandelijk overleg heeft gepleegd over dit initiatief en dat de scope van het voorstel werd uitgebreid. De maatschappelijke vraag naar meer duidelijkheid betreft niet alleen het verleden maar behelst ook het maatschappelijk belang van het voorkomen en beschermen van kinderen vandaag. Het ter bespreking voorliggend voorstel geniet dan ook de volle steun van de N-VA-fractie.

M. Daniel Senesael (PS) précise que son groupe soutient ce texte visant à mettre sur pied une commission d'enquête qui se chargera d'enquêter sur le traitement des faits d'abus sexuels commis au sein et en dehors de l'Église, tant sur le plan judiciaire que sur les conséquences actuelles pour les victimes et pour la société.

Tout le monde a été bouleversé par les témoignages diffusés par le documentaire de la VRT "Godvergeten". Ce sont des témoignages que certains avaient entendus il y a plus de 10 ans déjà dans ce Parlement, en marge des travaux de la commission spéciale sur les abus sexuels au sein de l'Église. Les députés de l'époque, dont certains sont encore présents ici, s'étaient déjà penchés sur toutes ces horreurs pendant la Commission spéciale en 2010 et 2011, et par après, pendant la commission de suivi chargée de suivre la mise en œuvre de ces recommandations.

Les membres avaient rencontré certaines victimes qui avaient partagé l'horreur de ce qu'elles avaient vécu, de ce que leur avait fait subir des membres de l'Église. Les horreurs et les crimes auxquels se sont livrés ces hommes d'église sur des enfants, en Belgique ou ailleurs de par le monde, sont souvent restés impunis. La peur de témoigner, la loi du silence, la prescription, les pressions...

Le parlement était aux côtés de toutes ces victimes en 2010, et aujourd'hui, y est à nouveau. C'est le rôle des parlementaires d'être aux côtés des victimes afin de leur permettre de partager, de révéler leurs souffrances, d'être entendues et surtout être reconnues comme telles par l'ensemble de notre société. C'est le devoir des parlementaires face à ces atrocités, que ces enfants blessés dans leur chair, devenus adultes entre temps, vieux parfois, soient reconnus dans leur statut de victime. Et si le Parlement avait marqué un grand coup en 2010, le documentaire diffusé par la VRT montre que pour beaucoup d'entre elles c'est toujours l'effroi devant la lenteur de la justice, devant la chape de plomb dont l'église a couvert ses responsabilités.

En effet, comment est-ce possible qu'une enquête judiciaire d'une ampleur pareille, l'opération Calice, qui a commencé en 2010/2011 qui porte sur des faits de mœurs, d'atteinte à l'intégrité physique, de viols concernant les plus innocents, les plus fragiles de notre société, déraile de la sorte? Comment se fait-il qu'une enquête dont certains faits datent de plusieurs dizaines d'années ne soit toujours pas clôturée?

De heer Daniel Senesael (PS) verduidelijkt dat zijn fractie deze tekst steunt, die ertoe strekt een parlementaire onderzoekscommissie op te richten belast met het onderzoek naar de aanpak van seksueel misbruik, in de Kerk en daarbuiten, met inbegrip van de gerechtelijke behandeling, en de gevolgen op vandaag voor de slachtoffers en de samenleving.

De getuigenissen in de VRT-documentairereeks "Godvergeten" hebben op iedereen een diepe indruk nagelaten. Het zijn getuigenissen die sommigen meer dan tien jaar geleden al hadden gehoord, in dit Parlement, in het kader van de bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk. De toenmalige volksvertegenwoordigers, van wie sommigen dat thans nog zijn, hadden van al die verschrikkingen al kennisgenomen tijdens de bijzondere commissie in 2010 en 2011, en vervolgens tijdens de opvolgingscommissie die de implementatie van de aanbevelingen moest monitoren.

De leden hadden meerdere slachtoffers ontmoet die hadden verteld over de gruwel die ze hadden meegemaakt, over wat leden van de Kerk hun hadden aangedaan. De gruwel- en misdaden van die geestelijken jegens kinderen, in België en elders in de wereld, zijn vaak onbestraft gebleven. De angst om te getuigen, de stiltecultuur, de verjaring na verloop van tijd, druk die werd uitgeoefend enzovoort.

In 2010 stond het Parlement aan de zijde van al die slachtoffers en dat is nu ook het geval. De parlementsliden hebben de taak die slachtoffers bij te staan, opdat zij hun leed kunnen delen en kenbaar maken, kunnen worden gehoord en, bovenal, als zodanig kunnen worden erkend door de gehele samenleving. Het is de plicht van de parlementsleden om er ten aanzien van die gruweldaden voor te zorgen dat deze kinderen, van wie de lichamelijke integriteit werd aangetast en die ondertussen volwassen of soms zelfs oud zijn, als slachtoffers worden erkend. Hoewel het Parlement in 2010 een krachtig signaal had gegeven, blijkt uit de VRT-documentairereeks dat voor veel slachtoffers de traagheid van het rechtssysteem en de enorme doofpotcultuur van de Kerk inzake haar verantwoordelijkheid nog steeds een bron van afgrijzen vormt.

Hoe is het immers mogelijk dat een gerechtelijk onderzoek van een dergelijke omvang, Operatie Kelk, die werd aangevat in 2010/2011 en die betrekking had op zedenfeiten, aantasting van de fysieke integriteit, verkrachtingen van de meest onschuldige en kwetsbare leden van onze samenleving, aldus ontspoorde? Hoe kan het dat een onderzoek, waarbij sommige feiten al tientallen jaren oud zijn, nog steeds niet is afgesloten?

Ces victimes ont eu le courage de témoigner et sont sorties du silence il y a plus de 10 ans; et pourtant elles ne peuvent pas encore voir l'ombre d'une date de procès. Comment est-ce possible que des preuves aient disparu? Ou sous quels motifs ont-elles pu être écartées? Des résultats d'enquêtes de l'instruction au placard, des erreurs de procédures entourant les opérations Calice, toutes ces questions ont bouleversé chaque personne qui a pu voir le documentaire.

À travers l'écoute, la compréhension, le rôle des commissaires sera d'élucider ces questions. C'est précisément pour répondre à cette question qu'il faudra œuvrer. Les membres de la commission vont collaborer avec le Conseil supérieur de la Justice qui a déclaré entamer une enquête pour identifier les dysfonctionnements de la procédure pénale.

La commission d'enquête va aussi se pencher sur la manière dont le Parlement a donné suite aux travaux de la commission spéciale et à ses recommandations. Ensemble, les membres feront le point sur ce qu'il s'est passé et évalueront les possibilités d'identifier ce qu'il y a encore lieu de faire en travaillant notamment sur l'état d'avancement des recommandations adoptées à l'unanimité il y a 12 ans. Une série de textes ont été adoptés suite aux recommandations, mais d'autres ne l'ont pas été, et le travail important de la Commission spéciale doit faire l'objet d'une évaluation.

À toutes ces questions, il faudra trouver des réponses d'ici mars 2024. Là sera toute la difficulté et l'ambition dont il faudra faire preuve, car après la commission de suivi, la commission d'enquête doit poursuivre et parachever le travail. C'est ambitieux et la difficulté est que le temps est compté, et qu'il faut se mettre dès à présent à l'ouvrage, et ne pas décevoir les attentes des victimes.

Lors de la prochaine législature, un processus de suivi de ces travaux devra être mis en place.

Le rôle d'un État est d'offrir la protection à ses citoyens; notre Parlement aujourd'hui doit être aux côtés de ces enfants qui ont été abusés par des pédophiles il y a 50 ans, 20 ans, 10 ans ou il y a quelques semaines. Par des représentants de l'Église, ou par des proches, les prédateurs sont en effet souvent issus de l'entourage. C'est le rôle des députés d'améliorer la législation pour mieux aider les victimes à être entendues et reconnues,

Die slachtoffers hebben de moed gehad om te getuigen en hebben meer dan tien jaar geleden de stilte doorbroken, en toch is nog altijd zelfs nog niet eens een procesdatum in zicht. Hoe kan het dat bewijsstukken verdwenen zijn? Of op welke gronden werden ze afgewezen? Operatie Kelk staat voor onderzoeksresultaten die naderhand niet meer werden opgevolgd, voor onbegrijpelijke procedurefouten, en al die vraagtekens hebben wie de documentairereeks heeft gezien erg van streek gemaakt.

Het komt de commissieleden toe te luisteren, te begrijpen, en aldus een en ander op te helderen. Alles moet in het werk worden gesteld om tot die opheldering te komen. De commissieleden zullen samenwerken met de Hoge Raad voor de Justitie, die heeft verklaard een onderzoek te starten naar de tekortkomingen in het verloop van de strafrechtelijke procedure.

De onderzoekscommissie zal ook bekijken hoe het Parlement gevolg heeft gegeven aan de werkzaamheden van de bijzondere commissie en aan haar aanbevelingen. Met name op grond van de stand van zaken betreffende de twaalf jaar geleden eenparig aangenomen aanbevelingen zullen de leden samen de balans opmaken van wat er is gebeurd en zullen ze evalueren wat er nog dient te gebeuren. Als gevolg van de aanbevelingen werden meerdere teksten aangenomen, maar andere niet. Het aanzienlijke werk van de bijzondere commissie moet worden geëvalueerd.

Al die vragen zullen tegen uiterlijk maart 2024 een antwoord moeten krijgen. Dat zal niet gemakkelijk zijn en er zal ambitie voor nodig zijn, want na de opvolgingscommissie is het aan de onderzoekscommissie om het werk voort te zetten en af te maken. Het is een ambitieuze taak, die door de ervoor toegemeten tijd wordt bemoeilijkt. Men moet dan ook onmiddellijk aan de slag te gaan en zich ervoor hoeden de verwachtingen van de slachtoffers te beschamen.

Tijdens de volgende zittingsperiode zal een procedure ter opvolging van die werkzaamheden moeten worden ingesteld.

Een Staat heeft als taak zijn burgers bescherming te bieden. Ons Parlement moet vandaag aan de zijde staan van die kinderen die 50, 20 of 10 jaar of enkele weken geleden werden misbruikt door pedofielen, door vertegenwoordigers van de Kerk of door naasten, want het gaat vaak om mensen uit de entourage van de slachtoffers. De volksvertegenwoordigers hebben als taak de wetgeving te verbeteren opdat de slachtoffers

pour aider à réparer le préjudice subi, pour condamner ces prédateurs, les empêcher d'agir.

L'intervenant rappelle être aux côtés de tous ces enfants, ces filles et garçons qui ont un jour croisé le chemin d'un pédophile, d'un prédateur sexuel, dans leur famille, dans un club de sport, un mouvement de jeunesse, à l'église.

Les membres de la commission devront aussi voir ce qui s'est passé ou ce qui se passe avec l'opération Calice, voir si il y a eu une volonté délibérée de ne pas collaborer avec la police, de protéger ces pédophiles, voir si une instruction a été donnée de couvrir leurs actes pour éviter le scandale, de ne pas les dénoncer.

Il y a 10 ans, l'Église en Belgique avait fait, grâce au travail de ce Parlement, un premier pas vers les victimes, vers la reconnaissance des faits, vers une réparation via l'arbitrage. Depuis, certains dignitaires notoirement dénoncés n'ont pas été inquiétés, une enquête et une instruction sont en rade, des questions se posent, notamment le rôle qu'ont joué, jouent ou auraient dû jouer l'Église, la Justice, la police. Il faudra se poser toutes ces questions et y apporter des réponses. Si notre société ne met pas aujourd'hui tout en œuvre pour protéger ses enfants, alors c'est une société qui faillit.

Mme Vanessa Matz (*Les Engagés*) souligne l'importance de la mise en place de cette commission d'enquête. Il sera essentiel de ne pas créer de faux espoirs ni d'instrumentaliser les victimes à quelques mois des élections. Pour ce faire, les travaux de la commission ont été strictement définis. Il faut s'interroger avec le Conseil supérieur de la Justice sur la question de savoir pourquoi l'enquête Calice n'a pas abouti; et il faudra en outre mettre les victimes au cœur du dispositif, les entendre et les reconnaître comme victimes, même si certains faits sont prescrits entretemps. La nouvelle législation sur imprescriptibilité pour les délits sexuels sur les mineurs ne vaut pas pour les affaires en cours.

En outre, il faudra mettre en place lors de la prochaine législature une commission de suivi sur les crimes sexuels à l'encontre de l'ensemble des mineurs. En effet, les crimes commis dans un cadre intrafamilial représentent aussi une partie importante des cas d'enfants victimes

gemakkelijker worden gehoord en erkend, in een poging om de schade die ze hebben opgelopen, te herstellen, om die daders te veroordelen en te verhinderen dat ze andere slachtoffers maken.

De spreker wijst erop dat hij aan de zijde staat van al die kinderen, van al die jongens en meisjes die ooit de weg van een pedofiel, van een seksueel roofdier hebben gekruist, binnen hun familie, in een sportclub, in een jeugdbeweging of in een kerk.

De commissieleden zullen tevens moeten nagaan wat er is gebeurd of wat er gaande is bij operatie Kelk en onderzoeken of er moedwillig niet wordt samengewerkt met de politie, of die pedofielen doelbewust worden beschermd, of er misschien instructie werd gegeven om hun daden toe te dekken uit vrees voor een schandaal of om ze niet aan te klagen.

Tien jaar geleden heeft de Kerk in België, dankzij het werk van dit Parlement, een eerste hand gereikt naar de slachtoffers, naar de erkenning van de feiten en naar herstel via arbitrage. Sindsdien werden bepaalde, nochtans manifest aangeklaagde hoogwaardigheidsbekleders met rust gelaten, zijn het onderzoek en het gerechtelijk onderzoek vastgelopen en rijzen er vragen over met name de rol die de Kerk, het gerecht en de politie in het verleden hebben gespeeld, nog steeds spelen of hadden moeten spelen. Al die vragen zullen aan bod moeten komen en een antwoord moeten krijgen. Onze samenleving schiet te kort indien ze vandaag niet alles in het werk stelt om haar kinderen te beschermen.

Mevrouw Vanessa Matz (*Les Engagés*) beklemtoont hoe belangrijk het is dat deze onderzoekscommissie wordt ingesteld. Men dient zich te hoeden voor het creëren van valse hoop en voor de politieke recuperatie van de slachtoffers zo kortbij de verkiezingen. Om die reden werden de werkzaamheden van de commissie strikt afgebakend. Samen met de Hoge Raad voor de Justitie dienen de commissieleden na te gaan waarom het onderzoek in het kader van de Operatie Kelk tot niets heeft geleid. Bovendien dienen de slachtoffers een centrale plaats binnen de werkzaamheden van de onderzoekscommissie te krijgen, dienen ze te worden gehoord en als slachtoffers te worden erkend, zelfs indien bepaalde feiten ondertussen verjaard zijn. De nieuwe wetgeving over de onverjaarbaarheid van seksuele misdrijven waarbij minderjarige slachtoffers betrokken zijn, geldt niet voor de lopende zaken.

Bovendien zal tijdens de volgende zittingsperiode een opvolgingscommissie inzake seksuele misdrijven jegens alle minderjarigen moeten worden ingesteld. De intrafamiliale misdrijven maken immers eveneens een belangrijk deel uit van de gevallen van seksueel misbruik

d'abus sexuels. Il existe par ailleurs beaucoup de cas de crimes sexuels dans des institutions telles que les clubs de sport ou les mouvements de jeunesse. Le législateur a longtemps décidé de détourner le regard, notamment sur la question de l'inceste.

Il faut pouvoir travailler dans l'intérêt général, loin des options partisans. En effet, l'ensemble des groupes politiques souhaitent que ces victimes puissent être reconnues en tant que telles, et puissent être mieux reconnues par le biais d'une indemnisation ou d'une enquête judiciaire. Il faudra mettre en place les dispositifs législatifs et réglementaires permettant de mieux protéger les victimes. Il faut pouvoir être au rendez-vous de leur attente.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) souligne l'importance de placer les victimes au centre des travaux parlementaires de la commission d'enquête. Il subsiste en effet de nombreuses questions sur la manière dont ces victimes ont été traitées par l'Église, la justice et la police.

En ce qui concerne l'enquête sur l'enquête, il ne pourra plus y avoir la moindre zone d'ombre à l'issue de celle-ci. Par le passé, il y a en effet eu trop d'insinuations, de commentaires et même d'ouvrages sur les ratés et les dysfonctionnements éventuels de l'opération Calice. Il est dès lors essentiel d'examiner la question en profondeur. Le groupe de l'intervenant se réjouit donc que le Conseil supérieur de la Justice ait pris cette fois l'initiative d'ouvrir une enquête. Il rappelle que le Conseil supérieur de la Justice, organe indépendant, a précisément été créé pour exercer un contrôle externe sur le fonctionnement de l'ordre judiciaire par le biais d'audits et d'enquêtes particulières. Le Conseil supérieur de la Justice a déjà manqué des occasions par le passé, comme dans l'affaire Sanda Dia, mais il a fait du bon travail dans l'affaire Van Espen, en mettant précisément en évidence les problèmes. Le groupe de l'intervenant attend donc beaucoup de cette enquête, qui pourra constituer une bonne base pour les travaux de la commission d'enquête. Il espère dès lors que le rapport sera prêt à temps pour permettre à la commission d'enquête de se pencher sur celui-ci.

En outre, il est important d'examiner plus avant la dimension internationale dans ce dossier. L'intervenant vise à cet égard principalement les membres du clergé et les prêtres qui ont été envoyés à l'étranger, de leur propre initiative ou non, dans le cadre de ces affaires. Il convient d'examiner comment améliorer la gestion de ces situations ainsi que la coopération et l'échange d'informations avec les autorités d'autres pays. Ce volet qui n'a pas encore été exploré devrait certainement faire l'objet de recommandations. À la lumière de ces

van kinderen. Voorts zijn er veel gevallen van seksueel misbruik in instellingen, zoals sportclubs of jeugdbewegingen. De wetgever heeft er lang voor gekozen om de andere kant op te kijken, onder meer wat incest betreft.

Men moet kunnen werken in het algemeen belang, ver weg van partijdige voorkeuren. Alle politieke fracties wensen immers dat die slachtoffers als zodanig kunnen worden erkend, waarbij die erkenning nog wordt versterkt via een schadeloosstelling of een gerechtelijk onderzoek. Er dienen wetgevende en regelgevende mechanismen te worden ingesteld waarmee de slachtoffers beter kunnen worden beschermd. Men dient aan hun verwachtingen te kunnen tegemoetkomen.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vestigt de aandacht op het belang van het centraal stellen van de slachtoffers tijdens de werkzaamheden van de onderzoekscommissie. Er zijn immers heel wat vragen over de manier waarop zij behandeld zijn geworden door de Kerk en door justitie en politie.

Wat het onderzoek naar het onderzoek betreft, mag er op het einde van de rit geen enkele discussie meer bestaan. Er zijn in het verleden te veel insinuaties, opmerkingen gemaakt en zelfs boeken geschreven over de zaken die zouden misgelopen zijn tijdens "Operatie Kelk". Het is dan ook van essentieel belang dat dit grondig wordt onderzocht. Zijn fractie is dan ook tevreden dat de Hoge Raad voor de Justitie deze keer wel het initiatief heeft genomen om een onderzoek te voeren. Hij herinnert eraan dat de Hoge Raad voor de Justitie, een onafhankelijke instelling, net in het leven is geroepen om een externe controle uit te oefenen op de werking van justitie, via audits en bijzondere onderzoeken. De Hoge Raad heeft in het verleden al kansen, zoals in de zaak Sanda Dia, gemist maar heeft goed werk geleverd in de zaak Van Espen waar op nauwkeurige wijze problemen werden blootgelegd. Zijn fractie verwacht dan ook heel veel van dit onderzoek dat een goede basis kan zijn voor de werkzaamheden van de onderzoekscommissie. Hij hoopt dan ook dat het rapport tijdig klaar zal zijn opdat de onderzoekscommissie hiermee aan de slag kan gaan.

Voorts is het belangrijk dat in dezen ook het internationale aspect nader wordt onderzocht. De spreker heeft het hier dan voornamelijk over geestelijken en priesters die, al dan niet op eigen initiatief, in het kader van deze problematiek naar het buitenland werden gezonden. Er moet worden nagegaan hoe dergelijke situaties beter worden aangepakt en op welke manier een betere samenwerking en informatie-uitwisseling met autoriteiten uit andere landen tot stand kan worden gebracht. Dit aspect is nog onontgonnen terrein waarover zeker

éléments, son groupe soutient dès lors la proposition à l'examen avec une intime conviction.

Mme Sophie Rohonyi (DéFI) rappelle que les victimes attendent de l'action de la part du Parlement. Cela fait des décennies qu'on sait ce qu'il se passe au sein de l'Église. Pourtant, ce sont les victimes qui doivent tirer la sonnette d'alarme dans l'espoir que les choses bougent. Il faut donc enfin pouvoir leur apporter des réponses. À cet égard, la dignité dont elles font preuve à travers leurs témoignages doit inspirer les membres de la commission d'enquête dans leur travail, pour pouvoir objectiver la double responsabilité qui se pose: premièrement, dans le chef de l'Église, qui a caché et minimisé ces crimes; et deuxièmement, dans le chef de la justice, qui n'a pas pu aboutir dans son enquête.

La commission de la Justice a travaillé à des mesures concrètes telles que l'imprescriptibilité des crimes sur mineurs ou l'incrimination de l'inceste dans le Code pénal. Pour les victimes dont les faits sont prescrits, aucune mesure concrète n'a en revanche été prise. Il faudra donc pouvoir restaurer leur confiance dans l'Église et dans l'appareil judiciaire. L'objectif doit être de rappeler à tout un chacun que personne n'est au-dessus de la loi. Il y aura donc une obligation de résultat, car cette commission ne peut en aucun cas servir à laver la conscience des parlementaires par rapport à ces faits. Il faut pouvoir répondre aux victimes et faire tout ce qui est possible pour en éviter de nouvelles.

L'intervenante appuie enfin la demande faite par certains collègues de mettre en place une commission de suivi des recommandations de la commission d'enquête lors de la prochaine législature. Il faut veiller à ce que le travail fait par la commission d'enquête soit honoré à travers des mesures concrètes et une évaluation de celles-ci. Le nouvel attentat qui a frappé Bruxelles est une leçon à tirer: nous devons veiller au suivi des recommandations d'une commission d'enquête non pas par des commissions réunies mais par une commission de suivi en tant que telle.

Mme Marie-Christine Marghem (MR) se réjouit que les collègues veuillent travailler à l'élaboration d'une politique et d'un cadre qui permettraient que les victimes se sentent plus en sécurité pour exposer les abus dont elles ont fait l'objet, que ce soit dans la société civile ou dans l'Église. L'intervenante, comme d'autres, faisait

aanbevelingen moeten worden geformuleerd. In het licht van deze elementen steunt zijn fractie dan ook met volle overtuiging het ter bespreking voorliggende voorstel.

Mevrouw Sophie Rohonyi (DéFI) wijst erop dat de slachtoffers verwachten dat het Parlement actie onderneemt. Het is al tientallen jaren bekend wat er binnen de Kerk gebeurt. Toch zijn het de slachtoffers die alarm moeten slaan in de hoop dat er iets verandert. Men moet hun dus eindelijk antwoorden kunnen bieden. In dat verband moet de waardigheid waarvan zij in hun getuigenissen blijk geven, de leden van de onderzoekscommissie inspireren bij hun werkzaamheden, opdat een objectief beeld zou worden geschetst van de tweevoudige verantwoordelijkheid ter zake, namelijk de verantwoordelijkheid van de Kerk, want die heeft de misdrijven in kwestie verborgen en geminimaliseerd, en de verantwoordelijkheid van het gerecht, want dat heeft zijn onderzoek niet tot een goed einde kunnen brengen.

De commissie voor Justitie heeft werk gemaakt van concrete maatregelen, zoals de onverjaarbaarheid van misdrijven jegens minderjarigen of de strafbaarstelling van incest in het Strafwetboek. Er werd echter geen enkele concrete maatregel genomen te, behoeve van de slachtoffers voor wie de feiten verjaard zijn. Hun vertrouwen in de Kerk en in het gerecht moet dan ook worden hersteld. De doelstelling moet erin bestaan iedereen eraan te herinneren dat niemand boven de wet staat. De onderzoekscommissie heeft derhalve een resultaatverplichting en mag in geen geval dienen om de parlementsleden met betrekking tot deze feiten een goed geweten te geven. De slachtoffers moeten antwoorden krijgen en alles moet in het werk worden gesteld om nieuwe slachtoffers te voorkomen.

De spreekster steunt tot slot het verzoek van een aantal collega's om tijdens de volgende zittingsperiode een commissie in te stellen die zou worden belast met de follow-up van de door de onderzoekscommissie geformuleerde aanbevelingen. Het is zaak ervoor te zorgen dat de werkzaamheden van de onderzoekscommissie leiden tot concrete maatregelen, die ook worden geëvalueerd. Er moeten uit de laatste aanslag die Brussel heeft getroffen lessen worden getrokken: er moet over worden gewaakt dat de aanbevelingen van een onderzoekscommissie worden opgevolgd, niet door verenigde commissies maar door een opvolgingscommissie als dusdanig.

Mevrouw Marie-Christine Marghem (MR) is verheugd dat de commissieleden werk willen maken van een beleid en een raamwerk waardoor dat slachtoffers zich veiliger zouden voelen wanneer ze getuigen over het misbruik waarvan ze het slachtoffer zijn geworden, ongeacht of de feiten in een burgerlijke context dan wel binnen de Kerk

partie de la commission spéciale sur les abus sexuels. Cette commission a rendu des recommandations qui furent suivies d'effets: des prises de position ont eu lieu au Parlement, dans l'appareil judiciaire et à l'Église. Celle-ci a entrepris des actions pour que l'ensemble des victimes puissent se sentir reconnues, entendues et dédommées si possible.

Malheureusement, on se voit contraint de continuer ce travail sans fin et de rouvrir des travaux qui n'ont probablement pas suffisamment été monitorés et qui vont prendre en compte l'enquête démarrée par le CSJ à partir de 2010.

Le plus important sera de montrer que les parlementaires sont à l'écoute de la souffrance des victimes, de constater l'évolution des choses depuis 2010 et d'analyser les responsabilités prises depuis lors par les différentes autorités concernées. Il faudra en outre cibler les recommandations et faire en sorte que des choses concrètes puissent être élaborées au départ de ce qui est nécessaire aujourd'hui. Il ne faut pas donner de faux espoirs aux victimes. L'arsenal législatif mis en place doit permettre aux victimes de se sentir dans la possibilité de chercher de l'aide, de pouvoir être indemnisées des dommages commis. L'intervenante espère qu'on aboutira à un travail prospectif, pertinent et efficace pour l'avenir.

M. Nabil Boukili (PVDA-PTB) salue le courage des victimes d'avoir tenu jusqu'au bout et insisté pour que la vérité sorte enfin, malgré les intimidations et les menaces et défaillances. Le travail fait devra permettre d'apporter des réponses réelles à ce fléau. Une commission de suivi sera nécessaire après la commission d'enquête. Ce travail devra être fait jusqu'au bout. L'intervenant soutient cette démarche et espère que les résultats seront concluants pour que ce type de faits ne se reproduise plus dans notre société. Il appelle chacun à prendre ses responsabilités pour apporter les réponses nécessaires.

M. Koen Geens (cd&v) indique que son groupe estime également nécessaire de mettre en place cette commission d'enquête le plus rapidement possible. La commission d'enquête devra mettre à profit le peu de temps dont elle dispose pour rendre son rapport.

Il s'agit d'une commission d'enquête car elle examinera l'enquête pénale. L'intervenant se réjouit dès lors

hebben plaatsgevonden. Zoals een aantal collega's was de spreekster lid van de bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik. Die commissie heeft aanbevelingen geformuleerd die hebben geleid tot gevolgen; er werden namelijk standpunten ingenomen in het Parlement, binnen het gerecht en binnen de Kerk. De Kerk heeft actie ondernomen om ervoor te zorgen dat alle slachtoffers zich erkend, gehoord en – indien mogelijk – schadeloosgesteld voelen.

Helaas blijkt dat eindeloze werk een vervolg te vergen en moet het dossier opnieuw worden geopend, aangezien waarschijnlijk onvoldoende monitoring heeft plaatsgevonden. Daarbij dient rekening te worden gehouden met het onderzoek dat de HRJ vanaf 2010 heeft gevoerd.

Bovenal zal moeten worden getoond dat de parlementsleden oor hebben voor het lijden van de slachtoffers; voorts moet worden nagegaan hoe de zaken sinds 2010 zijn geëvolueerd en moet worden bekeken welke verantwoordelijkheid de diverse betrokken overheden sindsdien hebben opgenomen. Ook moeten de aanbevelingen doelgericht zijn en moet ervoor worden gezorgd dat concrete stappen kunnen worden gezet, uitgaande van de huidige behoeften. De slachtoffers mag geen valse hoop worden gegeven. De in te stellen wetgeving moet de slachtoffers het gevoel kunnen geven dat ze hulp kunnen krijgen, alsook een vergoeding voor de geleden schade. Mevrouw Marghem hoopt dat de werkzaamheden tot een prospectief, relevant en doeltreffend zullen leiden voor de toekomst.

De heer Nabil Boukili (PVDA-PTB) prijst de moed van de slachtoffers om het tot op het einde te hebben volgehouden en dringt erop aan dat de waarheid eindelijk aan het licht zou komen, ondanks de intimidatie, de bedreigingen en de tekortkomingen. De verrichte werkzaamheden moeten echte antwoorden bieden op het probleem in kwestie. Na de onderzoekscommissie moet er een follow-upcommissie komen. Deze werkzaamheden moeten volledig worden voltooid. De spreker steunt zulke aanpak en hoopt dat de resultaten overtuigend zullen zijn, opdat in onze samenleving dergelijke feiten niet opnieuw zouden plaatsgrijpen. De heer Boukili roept iedereen op om zijn verantwoordelijkheid op te nemen, teneinde de nodige antwoorden te verstrekken.

De heer Koen Geens (cd&v) stipt aan dat ook zijn fractie zich aansluit bij de noodzaak om deze onderzoekscommissie zo snel als mogelijk te installeren. De korte tijdspanne die er is om verslag uit te brengen, zal de onderzoekscommissie nopen tot efficiënt gebruik van haar tijd.

Het is een onderzoekscommissie omdat zij het strafonderzoek gaat onderzoeken. Hij is dan ook verheugd

de ce que le Conseil supérieur de la Justice a pris cette tâche en charge et permettra à la commission d'enquête d'avoir accès à ses conclusions sur la question. Le travail de la commission d'enquête s'en trouvera facilité. On attend en effet que la justice soit rendue, mais qu'elle le soit aussi de façon visible et perceptible. La réalisation d'une enquête préliminaire par le Conseil supérieur de la Justice est donc une bonne chose.

Il conviendra d'examiner, en étroite concertation et après avoir entendu les victimes, si les recommandations formulées à l'époque par la Chambre et évaluées une première fois par celle-ci en 2015 ont été correctement mises en œuvre par les commissions d'arbitrage que la Chambre avait jugé opportun de créer à l'époque. Il conviendra en outre d'examiner si ces recommandations ont permis au moins de redonner un sentiment de dignité à des personnes dont l'intégrité physique et psychique a été très gravement atteinte.

S'il importe de définir précisément les responsabilités, il sera au moins tout aussi important d'examiner comment l'on pourra détecter à l'avenir les abus sexuels le plus tôt possible et y remédier dans la mesure du possible. Et ce, non seulement dans le cadre de l'Église, au sein de laquelle l'on devrait le moins s'attendre à des abus sexuels, mais aussi dans tous les autres lieux où l'intégrité sexuelle des personnes est compromise. En effet, si justice est rendue pour le passé, il importe encore plus de se tourner vers l'avenir. Tant le passé que l'avenir seront d'une importance capitale pour mener à bien le travail de la commission d'enquête, si possible avant la fin de cette législature.

Mme Marijke Dillen (VB) soutient également cette initiative au nom de son groupe, qui s'associera donc aux travaux de la commission d'enquête dans un esprit très constructif.

Les victimes et les responsabilités en cause devront être au centre des travaux. Il ne faut toutefois pas donner de faux espoirs aux victimes. Le fait que la commission d'enquête ne se cantonne pas aux faits commis au sein de l'Église est une bonne chose. Les abus commis sur des enfants en dehors de l'Église sont effet légion. Il est en outre important d'examiner la manière dont les recommandations formulées par la commission spéciale "Abus sexuels" ont été prises en compte.

Mme Katja Gabriëls (Open Vld) souligne qu'une large concertation a été menée sur la teneur du texte à l'examen. Son groupe approuve dès lors pleinement le rôle et la mission de la commission d'enquête. Dans ce cadre, il sera important d'accorder la priorité aux victimes. La commission d'enquête devra en outre évaluer

dat de Hoge Raad voor de Justitie dit onderzoek naar zich heeft toegetrokken en de onderzoekscommissie inzage zal geven van zijn conclusies ter zake. Op dit punt wordt aldus het werk van de onderzoekscommissie vergemakkelijkt. Immers *justice must not only be done but seem to be done*. Het is dan ook een goede zaak dat de Hoge Raad een voorbereidend onderzoek doet.

In nauw overleg en na het horen van de slachtoffers moet worden nagegaan of de aanbevelingen die destijds door de Kamer werden gedaan en die in 2015 een eerste maal door de Kamer zijn geëvolueerd, correct zijn uitgevoerd door de arbitragecommissies die de Kamer toen wenselijk heeft geacht. En of die aanbevelingen op zich volstonden om personen die zeer sterk geraakt zijn in hun fysieke en psychische integriteit minstens een gevoel van waardigheid terug te geven.

Hoe belangrijk het ook zal zijn om de verantwoordelijkheden nauwkeurig te bepalen, het is minstens even belangrijk om na te gaan hoe in de toekomst seksueel misbruik zo vroeg mogelijk kan worden gedetecteerd en, in de mate van het mogelijke, kan worden geredigeerd. Dit geldt niet enkel in het kader van de Kerk, daar waar seksueel misbruik het minst van al zou mogen worden verwacht, maar ook op alle andere plaatsen waar de seksuele integriteit van personen in het gedrang wordt gebracht. Als recht wordt gedaan aan het verleden is de toekomst immers nog belangrijker dan het verleden. Beide zijn van kapitaal belang om, in de mate van het mogelijke vóór het einde van deze zittingsperiode, van de onderzoekscommissie een succes te maken.

Ook *mevrouw Marijke Dillen (VB)* betuigt namens haar fractie steun aan dit initiatief. Haar fractie zal dan ook op een zeer constructieve wijze deelnemen aan de werkzaamheden van de onderzoekscommissie.

De slachtoffers en de verantwoordelijkheden moeten centraal staan. Het is evenwel van belang om aan de slachtoffers geen valse hoop te geven. Het is een goede zaak dat de opdracht verder strekt dan wat in de Kerk is gebeurd. Immers, buiten de Kerk tiert kindermisbruik welig. Het is voorts belangrijk om na te gaan op welke manier antwoord is gegeven aan de door de bijzondere commissie seksueel misbruik geformuleerde aanbevelingen.

Mevrouw Katja Gabriëls (Open Vld) merkt op dat er breed overleg heeft plaatsgevonden over de inhoud van de ter bespreking voorliggende tekst. Haar fractie gaat dan ook volledig akkoord met de rol en de onderzoekopdracht van de onderzoekscommissie. Het is belangrijk dat de slachtoffers eerst aan bod komen. De

les recommandations de la commission spéciale et examiner en particulier l'approche adoptée par la police et la justice ainsi que le rôle de l'Église.

L'enquête sur l'enquête menée par le Conseil supérieur de la Justice est un élément positif et permettra à la commission d'enquête de s'appuyer sur ses résultats.

Les victimes méritent que la commission d'enquête débouche sur des résultats à relativement court terme. Elle devra donc organiser efficacement ses travaux pour y parvenir.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article règle la création de la commission d'enquête parlementaire et définit ses missions. Pour le surplus, il est renvoyé aux développements.

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Cet article dispose que dans le cadre de sa mission, la commission veillera, en particulier, à ce que cette enquête parlementaire n'interfère pas avec d'éventuelles enquêtes judiciaires en cours.

L'article 2 est adopté à l'unanimité.

Art. 3

Cet article dispose que la commission pourra entendre toute personne qu'elle estime devoir faire comparaître et qu'elle pourra disposer de toutes les pièces qu'elle jugera nécessaires à l'exécution de sa mission. La commission sera mandatée pour procéder à des constats sur place et, le cas échéant, pour prendre les contacts internationaux requis pour l'accomplissement de sa mission.

L'article 3 est adopté à l'unanimité.

aanbevelingen van de bijzondere commissie moeten worden geëvalueerd en de aanpak van politie, gerecht en de rol van de Kerk moeten in het bijzonder onder de loep worden genomen.

Het is een goede zaak dat de Hoge Raad voor de Justitie een onderzoek naar het onderzoek voert. De onderzoekscommissie kan dan voortbouwen op de resultaten van dit onderzoek.

De slachtoffers verdienen dat op een vrij korte termijn tot resultaat wordt gekomen. Efficiëntie in de organisatie van de werkzaamheden van de onderzoekscommissie zal dan ook voorop moeten staan.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Dit artikel voorziet in de oprichting van de parlementaire onderzoekscommissie en omschrijft haar opdracht. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Dit artikel stelt dat de commissie bij de uitoefening van haar opdracht waakt in het bijzonder over de samenloop van dit parlementair onderzoek met eventueel nog lopende gerechtelijke onderzoeken.

Artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

Art. 3

Dit artikel bepaalt dat de commissie iedere persoon kan horen die zij meent te moeten laten verschijnen en dat zij kan beschikken over alle stukken die zij nuttig acht voor de vervulling van haar opdracht. De commissie is ertoe gemachtigd vaststellingen ter plaatse te doen en in voorkomend geval de internationale contacten te leggen die nodig zijn om haar opdracht te volbrengen.

Artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

Art. 4

Cet article dispose que la commission sera investie de tous les pouvoirs prévus par la loi du 3 mai 1880.

L'article 4 est adopté à l'unanimité.

Art. 5

Cet article règle la composition de la commission d'enquête parlementaire.

L'article 5 est adopté à l'unanimité.

Art. 6

Cet article porte notamment sur la possibilité de faire appel à des experts.

L'article 6 est adopté à l'unanimité.

Art. 7

Cet article définit certaines modalités de réunion (réunions publiques, réunions à huis clos, diffusion des informations).

L'article 7 est adopté à l'unanimité.

Art. 8

Cet article limite dans le temps le mandat de la commission d'enquête parlementaire.

L'article 8 est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition visant à instituer une commission d'enquête parlementaire, telle qu'elle a été corrigée, est adopté, par vote nominatif, à l'unanimité.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Stefaan Van Hecke

Art. 4

Dit artikel bepaalt dat de parlementaire onderzoekscommissie de bij de wet van 3 mei 1880 bepaalde bevoegdheden heeft.

Artikel 4 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5

Dit artikel regelt de samenstelling van de parlementaire onderzoekscommissie.

Artikel 5 wordt eenparig aangenomen.

Art. 6

Dit artikel betreft onder meer de mogelijkheid tot aanwijzing van deskundigen.

Artikel 6 wordt eenparig aangenomen.

Art. 7

Dit artikel betreft enkele nadere regels voor de vergaderingen (openbaar/besloten/informatieverspreiding).

Artikel 7 wordt eenparig aangenomen.

Art. 8

Dit artikel bepaalt het mandaat van de parlementaire onderzoekscommissie in de tijd.

Artikel 8 wordt eenparig aangenomen.

Het geheel van het verbeterde voorstel tot oprichting van de parlementaire onderzoekscommissie wordt bij naamstemming eenparig aangenomen.

De naamstemming is als volgt:

Hebben voorgestemd:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Stefaan Van Hecke

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael

VB: Marijke Dillen

MR: Philippe Goffin, Philippe Pivin

cd&v: Koen Geens

PVDA-PTB: Nabil Boukili

Open Vld: Katja Gabriëls

Vooruit: Ben Segers

Ont voté contre: nihil.

Se sont abstenus: nihil.

La rapporteure,

Sophie De Wit

La présidente,

Kristien Van Vaerenbergh

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael

VB: Marijke Dillen

MR: Philippe Goffin, Philippe Pivin

cd&v: Koen Geens

PVDA-PTB: Nabil Boukili

Open Vld: Katja Gabriëls

Vooruit: Ben Segers

Hebben tegengestemd: nihil.

Hebben zich onthouden: nihil.

De rapportrice,

Sophie De Wit

De voorzitter,

Kristien Van Vaerenbergh